

Bankzitter

Ton Lenders

Foto: Ton Lenders,
Malaga (ES) - 2019

Dat hebben ze met de moedermelk ingezogen

Op de middelbare school van de 20^e eeuw was er nog sprake van vijf klassen van gewervelde dieren. Kenmerkend voor de klasse van de zoogdieren was dat ze hun jongen levend baren en voeden met moedermelk. Maar ook toen was al duidelijk dat sommige soorten moeilijk onder te brengen zijn in een alomvattend classificatiesysteem. De klassieke uitzonderingen binnen de zoogdieren waren het Vogelbekdier en de Mierenegel die eieren leggen en die dus niet, zoals alle andere, levendbarend zijn. En zo waren er bij iedere klasse wel een of enkele uitzonderingen bekend. Het geven van moedermelk was ook zo'n uitzondering, al was de kennis daaromtrent nog niet volledig uitgediept.

Allereerst is er natuurlijk de vraag waaraan moedermelk moet voldoen om die kwalificatie überhaupt te mogen dragen. Veel meer dan dat het een voedzaam vocht is dat door de moeder wordt uitgescheiden, is daarover niet te bedenken. En deze definitie van moedermelk is van toepassing op veel soorten. Dat wordt bevestigd door recent onderzoek waarvan begin 2024 gewag werd gemaakt in de NRC en Bionieuws. Nadat het geven van moedermelk al was aangetoond bij bepaalde spinnen, kakkerlakken, vissen en vogels komt daar nu een nieuwe onverwachte soortgroep bij. Ook een wormsalamander uit Zuid-Amerika blijkt de jongen te voeden met melk die in alle opzichten aan de definitie voldoet. Zonder dat

er sprake is van echte melkklieren worden de jongen gevoed met vocht uit de cloaca. Tot voor kort dacht men dat deze amfibieën hun kroost uitsluitend groot brachten met hun vetrijke huid die door de jongen van de moeder wordt afgevreten en verorberd.

Interessant in deze is dat er veel meer soorten zijn die eieren leggen en vervolgens hun jongen voeden met melk. De onderzoekers vragen zich bij gewervelde dieren af of deze vorm van broedzorg niet een tussenfase is van de ene geboortemethode (eierlegend) naar de andere (levendbarend).

De moderne mens is die ontwikkelingen inmiddels alweer ruimschoots gepasseerd. Onze voorouders wisten niet anders dan dat pasgeboren kinderen gevoed werden met moedermelk uit klieren die daar in de loop van de evolutie apart voor waren ontwikkeld. Het is evolutionair gezien een groot winstpunt dat pasgeborenen niet direct zelf op zoek hoeven te gaan naar voedsel maar dat dit in de eerste periode van hun leven gewoon altijd aanwezig is. Met de opkomst van de flesvoeding neemt het geven van borstvoeding bij de moderne mens echter steeds verder af en lijkt de fles de norm te worden. De borsten houden dan alleen nog een andere functie. Daar hoeven we niet verhullend over te doen.

Betekenis: Dat hebben ze al vanaf hun prille jeugd zo geleerd.